Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru judecător: Grigore Manoli
Dosarul nr. 2a-198/24
2-23027260-02-2a-17012024

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

06 iunie 2024
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecători Olga Cojocaru și Ala Malîi
Grefier Danu Blanovschi

examinând în ședință publică cererea de apel depusă de avocatul Cîrlig Serghei, în interesele Olesei Silacova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 iulie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui *****, intervenient accesoriu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului cu privire la decăderea din drepturile părintești,-

c o n s t a t ă:

Circumstanțele speței:

La data de 21.02.2023, Silacova Olesea a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, intervenient accesoriu Direcția generală pentru protecția drepturilor copilului, privind decăderea din drepturile părintești.

Întru motivarea acțiunii Silacova Olesea a indicat că prin hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 05.10.2015, a fost dispusă desfacerea căsătoriei înregistrate la data de 08.08.2015, dintre ***** și *****, stabilindu-se domiciliul copilului minor comun cu mama.

Ulterior, Silacova Olesea s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată privind încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor *****.

Respectiv, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 23.03.2016, instanța de judecată a admis parțial cererea de chemare în judecată semnată de ***** și a dispus de a încasa de la ***** în beneficiul lui *****, pensia pentru întreținerea copilului minor *****, născut la 15.12.2007, în mărime de 1.500 (una mie cinci sute) Lei, începând cu 19.10.2015, până la atingerea

majoratului copilului, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14.09.2016, a fost menținută hotărârea în cauză.

Drept urmare, din momentul stabilirii domiciliului copilului minor ***** cu mama (05.10.2015), tatăl acestuia ***** a continuat să se eschiveze de la exercitarea obligațiilor părintești și nu a participat sub nici o formă la întreținerea, îngrijirea și educarea copilului minor comun, respectiv se impune decăderea din drepturile părintești a pârâtului.

Totodată, s-a indicat că ***** cu rea credință nu a achitat pensia de întreținere a copilului minor comun ***** începând cu data de 19.10.2015 până la momentul formulării cererii de chemare în judecată, acumulând o restanță în mărime de 24.214,38 lei.

Circumstanțele indicate se confirmă prin încheierea executorului judecătoresc Maxim Romaliischi nr. 175-pa111/17 din 01.02.2023, potrivit căreia s-a stabilit faptul că ***** a admis acumularea unei restanțe la plata pensiei de întreținere în mărime de 24.214,38 Lei, pentru perioada 19.10.2015 - 01.01.2023.

***** nu a contribuit și continuă să nu contribuie sub nici o formă la cheltuielile legate de îngrijirea, creșterea, educarea copilului minor comun ***** din anul 2015.

Totodată, creșterea, educarea, îngrijirea și sănătatea copilului minor comun ***** presupune un șir de cheltuieli, care sunt suportate până în prezent doar de către mama acestuia.

Suplimentar, a indicat că începând cu anul 2015, ***** frecventează Liceul de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale „Socrate”, care presupune achitarea unor taxe de școlarizare corespunzătoare unui liceu privat ce depășesc 700 Euro anual.

Astfel, ***** nu a contribuit până în prezent la suportarea cheltuielilor legate de școlarizarea propriului copil, respectiv toate cheltuielile legate de achitarea serviciilor educaționale în cadrul liceului și alte servicii aferente (taxe de alimentare s.a.), sunt suportate în exclusivitate doar de către mama Silacova Olesea.

Potrivit deciziei Direcției municipale pentru protecția drepturilor copilului nr. 24/5 din 15.10.2015, a fost stabilit un grafic cert de întrevederi a copilului ***** cu tatăl *****, ultima întrevedere dintre pârâtul ***** și copilul ***** a fost în anul 2019, iar pe parcursul a ultimilor 8 (opt) ani, acesta și-a manifestat dorința de a-și vedea propriul copil doar de câteva ori.

Totodată, s-a recomandat tatălui copilului să participe la ședințele pentru părinți și activitățile organizate în institute de învățământ pe care o frecventează minorul, însă pârâtul ***** nu a ținut cont de recomandările expuse, atât timp cât acesta nu a fost prezent la nici o adunare, ședință organizată în instituția de învățământ frecventată de copilul minor.

Consideră partea reclamantă că în circumstanțele date, sunt întrunite condițiile ce condiționează decăderea lui ***** din drepturile părintești.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 iulie 2023, s-a respins cererea de chemare în judecată semnată de Silacova Olesea împotriva lui *****, intervenient accesoriu Direcția generală pentru protecția drepturilor copilului, privind decăderea din drepturile părintești, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea soluției date instanța de fond a indicat, că nu există niciun motiv întemeiat pentru al decădea din drepturile părinteşti pe *****.

La fel, instanța a indicat, că reclamanta nu a prezentat probe prin care să se demonstreze circumstanțe excepționale sau un comportament nedemn al pârâtului față de copilul minor *****, care ar putea servi drept temei pentru decăderea lui ***** din drepturile părintești.

A concluzionat instanța de fond că, eschivarea de la plata pensiei de întreţinere invocată de reclamantă, nu constituie un motiv suficient pentru a-l decădea pe ***** din drepturile sale părintești asupra copilului minor fiul *****, născut la 11 ianuarie 2008.

La fel, în motivarea soluției sale instanța de fond a reținut faptul, că autoritatea părintească asupra minorului nu este doar un drept al părintelui ci şi un drept al copilului de care copilul poate fi lipsit doar în situaţii speciale ce ţin de interesul său superior.

Nefiind de acord cu hotărîrea instanțe de fond, la data de 04 august 2023, de avocatul Cîrlig Serghei, în interesele Olesei Silacova a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 iulie 2023, solicitând casarea a hotărârii primei instanțe, cu emiterea a unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea apelului declarat, partea apelantă a indicat că consideră hotărârea primei instanțe una nefondată și greșită, iar concluziile expuse, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, mai indică despre faptul că instanţa de judecată a reţinut şi luat în consideraţie incomplet explicaţiile depuse de către părţile şi participanţii la proces, fără a efectua o cercetare multi-aspectuală a acestora şi fără a le analiza în ansamblu şi în interconexiune.

Relevă partea apelantă faptul că tatăl copilului minor intimatul ***** nu mai manifestă nici un interes faţă de soarta copilui şi nu participă în careva mod la întreţinerea si educaţia acestuia.

Susține partea apelantă că, pe de o parte instanţa a apreciat ca fiind extrem de important apărarea intereselor copilului minor, iar pe de altă parte a considerat că faptul abandonului din partea tatălui biologic nu constituie un temei suficient pentru a-1 decade din drepturile părinteşti şi a le oferi acestui copil o siguranţă în

ziua de miine, o familie deplină şi corespunzătoare o libertate de a exista şi de a se dezvolta corespunzător.

Consideră neîntemeiată concluzia instanţei de fond precum că, ”temeiul indicat de reclamantă privind eschivarea de la participarea la educaţia şi întreţinerea copilului minor..., inclusiv şi neplata pensiei alimentare..., neparticiparea pârâtului ***** la întreţinerea şi educarea copilului minor, nu poate constitui o circumstanţă suficientă de decădere a acestuia din drepturile părinteşti ...”, contravine normelor legale menţionate supra, fapt ce constituie temei de casare a hotărârii judecătoreşti în conformitate cu prevederile art. 386 alin (1) lit. d), art. 387 lit. a) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat.

Susține că, la caz, instanţa de fond nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, mai exact nu a aplicat temeiul juridic de decădere din drepturile părinţeşti prevăzut la art. 67 lit. a) din Codul Familiei.

La fel invocă că, prima instanţă nu a ţinut cont nici de dispoziţiile art.3 alin (1), art. 9, art. 18 alin (1), îndeosebi art. 27 alin (2) al Convenţiei internaţionale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru R.M. din 25.02.1993, reglementare juridică ce prevede că părinţilor şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responasbilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului. In contextul normelor legale citate mai sus, instanţa de judecată urma să conchidă că, părinţii au obligaţia de creştere, educare şi îngrijre a copilului minor în mod egal şi cert.

Indică partea apelantă, prima instanță nici nu s-a expus asupra probei prezentate în instanţa de fond, care demonstrează starea emoţională şi psihologică a copilului minor ’’Evaluarea relaţiilor cu părinţii a preadolescentului Daniel Silacov”, instanţa de judecată nici nu s-a expus, ceea ce duce în consecinţă la încălcarea art. 6 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale. Argumentele invocate de reclamant în cererea de chemare în judecată, ”n-au fost auzite”, nu s-a stabilit toate circumstanţele necesare şi importante, instanţa de judecată nu a motivat soluţia adoptată ori actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înţeles de părţile implicate în litigiu şi să răspundă în mod sigur şi expres la toate cererile şi obiecţiile formulate de către părţi. Mai mult, hotărârea trebuie să se bazeze pe lege, trebuie să rezolve, într-o maniera certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de părţi, conform principiului nr. 6 al Recomandării nr. 5 din 1984, adoptată la de Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei, privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcţionării justiţiei, ceea ce în cazul nostru lipseşte. Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea

hotărârilor este o garanţie pentru părţi că cererile lor au fost analizate cu atenţie şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar..

Solicită partea apelanta, casarea integrală ca fiind nefondată și neîntemeiată a hotărârii instanței de fond şi pronunţarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii, cu decăderea lui ***** din drepturile părinteşti în privinţa copilului minor ***** a.n. 11.01.2008.

La cererea de apel declarată, intimatul *****, nu a depus referință.

În ședința instanței de apel apelanta Silacova Olesea și reprezentantul apelantei Silacova Olesea, avocatul Cîrlig Serghei au susținut cererea de apel declarată, solicitând admiterea acesteia în sensul formulat

Intervenientul accesoriu DPDC s. Rîșcani, printr-o cerere a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Intimatul ***** nu s-a prezentat fiind legal citați, în ședința de judecată nu s-a prezentat și nu a comunicat motivele neprezentării. Urmare a acestui fapt și în temeiul art. 379 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea cererii de apel în absenţa acestuia.

Audiind participantul prezent la proces, analizând motivele invocate în cererea de apel, studiind materialele pricinii, Colegiul consideră apelul drept neîntemeiat şi care urmează a fi respins din următoarele motive.

Termenul de declarare a cererii de apel.

În conformitate cu alin. (1) art. 362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Reprezentantul apelantei Silacova Olesea, avocatul Cîrlig Serghei, a depus apelul la data de 04 august 2023, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru dispozitivul căreia a fost pronunțat la 25 iulie 2023, astfel se constată apelul declarat în termen.

Cadrul legal pertinent, aplicabil speței.

În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi menţină hotărârea primei instanţe.

Potrivit dispozițiilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține, că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (HirroBalani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Starea de fapt şi circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței de apel.

Din materialele pricinii rezultă, că ***** şi Silacova Olesea au înregistrat căsătoria la Oficiul Stării Civile sect. Rîșcani la data de 08.08.2008, sub înscrierea cu nr. 596, iar prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 10 octombrie 2015, căsătoria acestora a fost desfăcută.

La fel, din materialele cauzei rezultă că, 15.12.2007, s-a născut *****, fapt confirmat prin certificatul de naștere nr. 26 din 11.01.2008 (f.d. 8).

Se mai reţine din actele cauzei că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 23.03.2016, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14.09.2016, s-a dispus încasarea de la pârâtul ***** în beneficiul Olesei Silacov pensia pentru întreținerea copilului minor ***** în mărime de 1.500 Lei, începând cu data depunerii cererii în judecată – 19.10.2015 și până la atingerea majoratului acestora (f.d. 10-15, 16-17).

Totodată, din materialele cauzei rezultă că, potrivit conținutul încheierii executorului judecătoresc Maxim Romaliischi din 01.02.2023 se atestă că s-a acumulat o restanța de plată la pensia alimentară în mărime de 24.214,38 Lei (f.d. 9).

Drept urmare, reclamanta Silacova Olesea a invocat că există temei de decădere din drepturile părintești a lui *****, și anume eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, temei prevăzut de art. 67 lit. a) din Codul familiei, respectiv s-a adresat cu acțiunea aceasta în instanța de judecată.

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 25 iulie 2023, a respins cererea de chemare în judecată semnată de Silacova Olesea împotriva lui *****, intervenient accesoriu Direcția generală pentru protecția drepturilor copilului, privind decăderea din drepturile părintești, ca fiind neîntemeiată.

Colegiul consideră concluzia instanței de fond dată în acest sens una întemeiată, rezultată din aprecierea corectă a materialelor și probelor anexate la dosar și aplicarea corectă a normelor de drept material ce guvernează raportul juridic litigios, fapt care impune menținerea hotărârii instanței de fond și respingerea cererii de apel.

Potrivit art. 58 alin. (1) şi alin. (2) Codul familiei, părinții au drepturi şi obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat. Drepturile şi obligațiile părinților, cu excepțiile prevăzute de prezentul Cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obținerii capacității depline de exercițiu de către copil.

În conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1) Codul familiei, părinții sânt obligați să-şi întrețină copiii minori şi copiii majori inapți de muncă, care necesită sprijin material.

Potrivit dispozițiilor art. 60 alin. (1)-(3) Codul familiei, părinții au dreptul şi sunt obligați să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinții poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educația lor față de oricare alte persoane. Părinții sunt obligați să asigure frecventarea de către copil a școlii până la sfârșitul anului de învățământ în care acesta atinge vârsta de 16 ani.

Instituția de învățământ şi forma de instruire sunt alese de către părinți, cu luarea în considerare a opiniei copilului.

Conform prevederilor art. 68 Codul familiei:

(1) Decăderea din drepturile părintești are loc numai pe cale judecătorească.

(2) Acțiunea privind decăderea din drepturile părintești poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară locală/teritorială.

(3) Cererea privind decăderea din drepturile părintești se examinează cu participarea obligatorie a autorității tutelare locale/teritoriale.

Conform art. 67 lit. a), e, h) din Codul familiei, părinții pot fi decăzuți din drepturile părintești dacă se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, dacă prin comportare amorală, influențează negativ asupra copilului, sau în alte cazuri cînd aceasta o cer interesele copilului.

Este important a fi subliniat faptul că la decăderea părintelui din drepturile părintești în baza temeiului invocat, instanța de judecată va constata, în mod obligatoriu, care sunt motivele din care mama copiilor nu participă la educația, întreținerea materială.

În contextul normelor legale indicate supra instanța de apel conchide, că părinții au obligația de creștere, educare şi îngrijire a copilului minor în mod egal şi cert. Aşa cum obligația în cauză a fost stabilită de lege, iar neexercitarea unei obligații legale atrage aplicabilitatea sancțiunilor, de asemenea prevăzute de lege, decăderea din drepturile părintești fiind prevăzută ca cea mai severă sancțiune civilă aplicată părinților pentru greşita exercitare a drepturilor şi îndatoriri de părinte, pentru a aplica o asemenea sancțiune instanța de judecată urmează să analizeze temeinicia temeiurilor de decădere a persoanei din drepturile părintești, luând ca bază interesul superior al copilului.

Colegiul reține în această ordine de idei, că sarcina pozitivă de probațiune aparține, potrivit dispozițiilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, reclamantei/apelantei *****, aceasta urmând să probeze prin probe pertinente şi admisibile, potrivit art. 121 şi art. 122 Cod de procedură civilă, că intimatul ***** s-a eschivat/sustras de la exercitarea obligațiilor părintești în raport cu copilul său minor *****. Respectiv partea ce a inițiat procesul urmează să probeze, că tatăl copilului, deşi a dispus de posibilitatea reală, a refuzat cu rea-credință şi cu cunoștință de fapt, de la exercitarea obligațiilor părintești.

Or, sancțiunea decăderii din drepturile părintești reglementată de Codul familiei, reprezintă cea mai severă măsură în dreptul familiei. Punerea în primejdii a sănătății sau dezvoltării fizice a copilului prin felul de exercitare a drepturilor părintești, prin purtare abuzivă ori prin abateri grave în îndeplinirea îndatoririlor de părinte, este unul din motivele care atrag această sancțiune.

Mai mult, la caz ca temei de decădere din drepturile părinteşti, apelanta/reclamanta invocă că intimatul *****, manifestă un comportament nedemn față de copilul minor, deoarece se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești și nu achită pensia de întreținere a copilului minor.

Respectiv, se menţionează că pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de la exercitarea obligațiilor părintești, este necesară existenţa unor probe pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credinţă de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, face abuz de drepturile părinteşti, ori alt comportament, prevăzut de lege, care ar constitui temei pentru decăderea din drepturile părintești.

Aceste circumstanțe, în opinia instanței de apel, nu demonstrează eschivarea, cu rea-credință a lui ***** de la educația, întreținerea și îngrijirea copilului minor.

Mai mult, instanţa reiterează că neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părinteşti trebuie să aibă o anumită gravitate, pentru a atrage sancţiunea decăderii din drepturile părintești, prin urmare nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinţilor poate atrage decăderea din drepturile părintești.

Astfel, Colegiul va respinge motivul invocat de partea apelantă, cum că a demonstrat eschivarea cu rea-intenție a tatălui de la executarea obligațiilor și folosirea drepturilor părintești în raport cu copilul său minor. Or, instanța de apel atestă că acest motiv și invocări prezentate în acest sens sunt pur declarative, iar starea de fapt prezentată de parte, inclusiv prin înscrisurile și probele administrate în acest sens nu demonstrează o altă stare de fapt, decât cea pretinsă de Silacova Olesea, deoarece ultima nu a demonstrat nici cum eschivarea cu rea-intenție a tatălui de la exercitarea atribuiților de părinte.

În acest sens Colegiul face referire la art. 18 alin. (1) al Convenţiei internaţionale din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, care declară că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă, înainte de orice, după interesul superior al copilului. La fel, potrivit art. 3 alin. (1) din această Convenţie, în toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

În contextul celor expuse și ghidându-se de principiul prevalării interesului superior al copilului, Colegiul constată netemeinicia cererii de apel, deoarece materialul probator acumulat în actuala pricină atestă lipsa dovezilor de eschivare cu rea-credință a intimatul ***** de la exercitarea obligațiilor și folosirea drepturilor părintești.

Urmare a celor constatate și relatate Colegiul conchide, că apelanta ***** nu a prezentat probe suficiente, utile şi pertinente, ce confirmă eschivarea cu rea-credință a intimatului de la exercitarea obligațiilor părintești față de copilul său minor.

Or, instanța reiterează, că anume rea-credința părintelui în raport cu drepturile copilului constituie temei de decădere a acestuia din drepturile părintești. Or, decăderea din drepturile părinteşti este cea mai gravă sancţiune din dreptul familiei ce se poate aplica unui părinte pentru greşeli de o gravitate deosebită în exercitarea drepturilor sau îndeplinirea îndatoririlor părinteşti cu privire la persoana copilului minor. Iar, temeiul indicat de reclamanta Silacova Olesea privind eschivarea de la participarea la educația și întreținerea copilului minor nu este unul suficient.

Conform art. 9 din Convenţia cu privire la drepturile copilului statele părţi vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinţii săi împotriva voinţei acestora, exceptând situaţia în care autorităţile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi cu respectarea legilor şi a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltrataţi sau neglijaţi de părinţi sau în cazul în care părinţii trăiesc separat şi se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reşedinţă a copilului. Statele părţi vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinţi sau de unul dintre ei de a întreține relaţii personale şi contacte directe cu cei doi părinţi ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

Art. 18 din Convenția pentru protecția copilului, prevede că statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au responsabilități comune pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Părinţii sau, după caz, reprezentanţii săi legali sunt principalii responsabili de creşterea şi dezvoltarea copilului. Aceştia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

Colegiul stipulează că părinţii, adică mama şi tatăl formează împreună cu copiii lor un grup natural biparental, coparental şi primordial. Acest grup părintesc, este esenţial în primul rând ca loc de dezvoltare a copilului minor, chiar dacă, legăturile dintre părinţi şi copii se întâmplă să fie rupte parţial. Aşadar, interesul major al copilului este acela de a fi în permanență lângă părinţi. Prin urmare, interesul copilului impune că numai anumite circumstanţe cu totul excepționale să poată duce la o ruptură a legăturii de familie dintre tatăl şi copil.

În cauza Karrer contra României din 21 februarie 2012, Curtea a statuat că problemele privind reuniunea dintre părinţi și copii trebuie tratate cu promptitudine, deoarece, trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relațiilor. Prin drepturile părinteşti, de care părinţii pot fi decăzuți, se

subînțeleg drepturile pe care părinţii le au asupra copilului până la atingerea majoratului acestuia sau obținerii capacităţii depline de exerciţiu, şi sunt legate de educația, de dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor. Părinţii având prioritate la educația lor faţă de oricare alte persoane. Totodată, art. 61 Codul familiei, stipulează că părinţii sunt acei care apără drepturile şi interesele legitime ale copiilor, iar în calitate de reprezentanţi legali ai copiilor lor, acţionează în numele lor în relaţiile cu toate persoanele fizice şi juridice, inclusiv în autorităţile administraţiei publice şi instanţele judecătoreşti, fără a avea nevoie de împuterniciri speciale.

Menționează Colegiul că, locuirea minorului cu unul dintre părinţi, nu trebuie să echivaleze cu decăderea celuilalt părinte din drepturile părinteşti, în cazul apariției unor circumstanţe în exercitarea egală a obligaţiunilor părinteşti, ci trebuie să existe un just echilibru în exercitarea puterii părinteşti asupra copiilor, deoarece este în interesul copiilor ca aceştia să poartă în mod real şi efectiv să aibă legături personale cu celălalt părinte. Interesul superior al copiilor se determină prin examinarea tuturor criticilor de apreciere cum sunt vârsta copilului, conduita fiecărui părinte, situaţia materială, posibilitățile concrete de a se ocupa efectiv de copil, garanțiile morale pe care le prezintă, aspecte care au făcut obiectul de analiză şi pentru instanţa de fond.

Colegiul menţionează că, autoritatea părintească asupra minorului nu este doar un drept al părintelui ci şi un drept al copilului de care copilul poate fi lipsit doar în situaţii speciale ce ţin de interesul său superior. Curtea Europeană în jurisprudenţa sa, a menționat că pentru un părinte şi copilul său a fi împreună reprezintă un element fundamental al vieţii familiale, chiar dacă relaţia între părinţi a fost ruptă (Elsholz vs Germania, hotărâre din 13 iulie 2000, §43). Măsurile ce implică decăderea din drepturile părinteşti ar trebui să fie aplicate numai în circumstanțe excepționale și pot fi justificate doar dacă sunt motivate de o cerință imperativă care se referă la interesele copilului (M.D. și alții s. Malta, hotărâre din 17 iulie 2012, §76).

Totodată, Curtea mai conchide că măsurile ce implică decăderea din drepturile părinteşti ar trebui să fie aplicate numai în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate doar dacă sunt motivate de o cerinţă imperativă ce se referă la interesele copilului. Pentru identificarea interesului superior al copiilor într-un caz particular, trebuie să se ţină cont de două aspecte, în primul rând, este în interesul suprem al copilului ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepţia cazurilor în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită şi în al doilea rând este în interesul superior al copilului ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur şi liniștit.

Colegiul accentuează, în situația când intimatul *****, nu face abuz de drepturile sale părintești, nu a fost niciodată preîntâmpinat sau amendat

contravențional, pedepsit penal pentru comportamentul său față de copil, nu există temei de decădere a pârâtului din drepturile părintești. Or, faptul că apelanta susține că acesta se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, nu poate constitui temei pentru decăderea din drepturile părintești al tatălui *****.

În acest context Colegiul reține că, sarcina de probațiune aparține, potrivit prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, reclamantei Silacova Olesea, însă reclamanta nu a demonstrat prin probe pertinente și admisibile, potrivit art. art. 121, 122 Cod de procedură civilă, că pârâtul ***** s-a eschivat de la exercitarea obligațiilor părintești în raport cu copilul minor *****, născut la 15.12.2007. Astfel, partea care a inițiat procesul nu a probat în fața instanței că tatăl copilului a refuzat cu rea-credință și cunoștință de fapt de la exercitarea obligațiilor părintești, deși a dispus de posibilitate reală în acest sens.

Mai mult, Colegiu reține ca întemeiată concluzia instanței de fond precum că la materialele cauzei nu se regăsesc probe care ar confirma situația că pârâtul ***** are posibilitatea de a participa la educația, instruirea, întreținerea copilului, însă se eschivează intenționat de la exercitarea obligațiilor părintești. Or, la caz neparticiparea pârâtului ***** la întreținerea și educarea copilului minor, nu poate constitui o circumstanță suficientă de decădere a acestuia din drepturile părintești.

În final, Colegiul judiciar indică că chiar dacă atitudinea şi comportamentul pârâtului *****, în calitate de părinte, în raport cu copilul său minor, nu reprezintă relațiile model dintre tată şi copil, după cum şi-ar dori apelanta/reclamantă, însă, cu toate acestea, neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părintești trebuie să fie urmată de o anumită gravitate pentru a atrage sancțiunea decăderii din drepturile părintești.

Respectiv, nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinţilor faţă de copiii săi, are drept consecință sau conduce la decăderea din drepturile părinteşti, iar în speţă, nu au fost prezentate probe concludente şi pertinente care ar confirma culpa gravă a tatălui la neîndeplinirea obligațiilor părintești şi nici faptul că acesta este nedemn de a fi tatăl copilului minor, atât timp cât sancțiunea decăderii din drepturile părintești poate fi aplicată doar faţă de părinţii care din culpă gravă, nu-şi îndeplinesc obligațiile faţă de copii sau fac abuz de drepturile părintești.

În acest sens, CtEDO a subliniat că măsura decăderii din drepturile părintești nu poate fi aplicată în mod arbitrar, fiind necesar asigurarea unui just echilibru între drepturile în concurs, în acest caz dreptul la viaţa de familie și interesul superior al copilului.

Totodată, CtEDO a menționat că măsurile ce implică decăderea din drepturile părintești ar trebui să fie aplicate numai în circumstanțe excepționale și pot fi justificate, doar dacă sunt motivate de o cerință imperativă, care se referă la

interesele copilului.

Suplimentar, se vor reține prevederile art. 3 alin. (1) din Convenția ONU, cu privire la drepturile copilului, în toate deciziile care ii privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotiri sociale, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie sa fie luate in considerare cu prioritate.

În acest sens, instanța de judecată menționează că în fiecare caz în parte sancțiunea decăderii din drepturile părintești trebuie să corespundă intereselor copilului minor, iar în speță reclamanta subliniază atitudinea iresponsabilă a pârâtului față de exercitarea drepturilor părintești, dar nu scoate în evidență modul în care decăderea pârâtului din drepturile părintești va avea un impact benefic și ar corespunde intereselor superioare ale copilului minor

Din considerentele descrise și anterior enumerate, având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță corect, la fel și normele de drept material au fost aplicate corect şi nu este necesară verificarea suplimentară a unor dovezi, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de avocatul Cîrlig Serghei, în interesele Olesei Silacova, deoarece cererea de apel este neîntemeiată, motivele invocate de partea apelantă fiind formale și neîntemeiate, reducându-se doar la critica subiectivă față de concluziile instanței de fond, urmare a cărui fapt va menține fără modificări hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 iulie 2023, pronunțată în actuala pricină.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel depusă de avocatul Cîrlig Serghei, în interesele Olesei Silacova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 iulie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui *****, intervenient accesoriu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului cu privire la decăderea din drepturile părintești.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței, judecătorul — Ana Panov

Judecătorii — Olga Cojocaru

Ala Malîi